

Reforma má pravidla. Co dál?

JEDNY Z NEJVĚTŠÍCH ZMĚN V MODERNÍCH DĚJINÁCH STÁTU ČEKÁJÍ ČESKOU REPUBLIKU V OBLASTI DANÍ, VE ZDRAVOTNICTVÍ A SOCIÁLNÍCH DÁVKÁCH. REFORMA VEŘEJNÝCH FINANCÍ BYLA PO BOUŘLIVÝCH DISKUSÍCH PŘIJATA, ROZPAKY ALE ZŮSTÁVAJÍ. NEKONEČNÝ ŘETĚZEC KOMPROMISŮ PŘINESL VÝSLEDEK, KTERÝ NENAPLNIL OČEKÁVÁNÍ PODNIKATELŮ. VĚTŠÍ MÍRA RAZANCE BOHUŽEL NEPROŠLA. ROZHOVOR S VICEPREZIDENTEM HOSPODÁŘSKÉ KOMORY ČR A PŘEDSEDOU DAŇOVÉ SKUPINY HK ČR PETREM KUŽELEM PŘINÁŠÍ KONKRÉTNÍ INFORMACE A TAKÉ NÁZORY NA TENTO VÝZNAMNÝ KROK.

O nevyhnutelnosti daňové reformy se vědělo už dávno. Jaké aktivity Hospodářské komory ČR jí předcházely?

Hospodářská komora upozorňovala na nutnost změn, které by zabránily dalšímu deficitu a schodku veřejných financí. Zároveň ale HK ČR požadovala i menší daňové zatížení podnikatelů, zjednodušení legislativy zejména v oblasti daní a odstranění zásadních překážek, které brání rozvoji podnikání. Věděli jsme, že nevyhnutelně musí dojít ke snížení daní, k důchodové a zdravotní reformě, ke zpřísnění podmínek u dlouhodobě nezaměstnaných a k tvrdším postupům proti ilegálně pracujícím cizincům. Ruku v ruce s tím komora pochopitelně akceptovala nutnost mnohem větší podpory vědy a vzdělávání.

Jako viceprezident jste mimo jiné odpovědný za daňovou legislativu. Jaký byl vnitřní mechanismus této práce v období zrodu reformy veřejných financí?

Komora již před mnoha lety vybudovala Daňovou skupinu HK ČR, která je ale dnes společná také se Svazem průmyslu ČR, Svazem českých a moravských výrobních družstev, Konfederací zaměstnavatelských a podnikatelských svazů, Komorou daňových poradců atd. „Daňovka“ dlouhé měsíce intenzivně pročítala a připomínala vládě a poslanecké návrhy a předkládala náměty, které vycházely z denní podnikatelské

praxe. Naše aktivity jednoznačně směřovaly k odstranění negativních dopadů reformy veřejných financí na podnikatelskou veřejnost. Chci touto cestou všem kolegyním a kolegům z Daňové skupiny poděkovat za dobrou práci.

Procházely vaše návrhy hladce? Jednání asi nebyla jednoduchá...

Jelikož některé původní návrhy předkládaných předpisů obsahovaly i opatření, která by měla negativní dopady do podnikatelské sféry, byla Daňová skupina nucena v rámci připomínkového řízení vznášet proti jejich realizaci zásadní připomínky. Některé z nich byly akceptovány již při podání či při projednávání v pracovním týmu Rady hospodářské a sociální dohody pro daně a pojištění na Ministerstvu financí ČR. Jednalo se např. o ponechání stávajících limitů při odpisování hmotného a nehmotného majetku a technického zhodnocení, upuštění od retroaktivní účinnosti zpřístupňujících podmínek pro tvorbu zákonných rezerv a oprav hmotného majetku, a také ponechání časového limitu pro osvobození příjmu z prodeje obchodních a členských podílů. Nad mnohými dalšími připomínkami ale litaly hromy a blesky.

Jaký jste volili postup v konfliktních bodech?

Jednání probíhala na mnoha frontách. Snahy

prosadit záměry a požadavky podnikatelů se odehrávaly i v rámci projednávání v poslanecké sněmovně, kde se podařilo dosáhnout uznání úpravy v oblasti daňových předpisů, i přijetí připomínky ponechat daňově uznatelné náklady spojených se stravováním zaměstnanců a posun snížení sazby daně z příjmu právnických osob před rok 2010.

Hlasování v Poslanecké sněmovně ČR dalo reformě zelenou. Konec dobrý, všechno dobré?

Žádný konec se nekoná! Začínají další projednávání novel zákonů, které jsou přímo či nepřímo s reformou spojené. Mimo jiné Ministerstvo financí ČR již avizuje, že přijde druhý krok a s ním například novela daně z příjmu. Uvnitř tohoto zákona je prostor dělat „kouzla“. Je možné například změnit odečitatelné položky základu daně a tak měnit sazbu daně.

PRAKTICKÉ DOPADY REFORMY

Evropa zavádí ekologické daně. Jsou obsažené i v naší současné reformě veřejných financí. Jaký na ně máte názor?

Hospodářská komora má několik nesouhlasných usnesení svého vrcholového orgánu, kterými představenstvo komory zaujalo stanovisko ke zvyšování cen energií, k němuž na základě nové ekologické daně dojde. Bohužel vyjednávání

v tomto „ekologickém“ bodě reformy nebyla úspěšná. Nesouhlasím s navrženým postupem zavádění ekologických daní. Často slyšíme, že se jedná o té či oné daně, ale daně musíme posuzovat jako celek. Okamžitě po zavedení ekologické daně po 1. 1. 2008 se zvedne daňová zátěž, což může znamenat katastrofu pro ekonomiku. Průměrný náklad na energii se zvýší o 3,3%, je tedy jasné, že cena elektřiny poroste. Pro podnikatele ve výrobních závodech, službách či obyvatelé to není vůbec dobrá zpráva.

Je možné, že současná ekologická daňová reforma povede ke zvyšování skleníkových emisí?

To je právě další velký nedostatek této úpravy. V jejím důsledku dojde k zatížení životního prostředí, které je přímo v rozporu s cíli ekologické daňové reformy.

O změnách souvisejících s daňovou reformou se hodně hovoří, ale mnoho občanů a podnikatelů vůbec jasno nemá.

Všichni jsme se snažili, aby reforma přinesla jasná pravidla hry. Příkladně si daně třeba k fotbalu. Představte si ten „mazec“, kdyby fotbalová pravidla měla tolik výjimek, jako má stále naše daňová soustava. My přitom chceme jasná a pregnantně formulovaná pravidla, která by platila pro všechny a byla aspoň určitou dobu neměnná.

Vysvětlíte, prosím, jednou větou změnu pro podnikatele.

Nejdůležitější změnou v daňové reformě pro malé a střední podnikatele je skutečnost, že se sníží daňová sazba, s tím, že firmám dle způsobem naroste daňový základ.

Daňové změny zajímají nejvíce...

Daň z příjmu právnických osob bude celkově klesat. Z dnešních 24 se sníží v příštím roce na 21 % a postupně snad až na 19 % v roce 2010. Pro firmy s padesátimilionovým ročním obratem to bude znamenat úsporu v řádu statisíců. A fyzickým osobám s obratem do 25 milionů odpadne povinnost vést podvojně účetnictví.

Vybojovali jste ještě nějakou úlevu pro menší podniky?

Výhodou pro malé podniky může být i možnost skupinové registrace k DPH. Finančně propojené firmy budou pro účely DPH považovány za jeden subjekt povinný k dani. Za celou skupinu bude jednat jeden zastupující člen.

Jak budou daněny příjmy zaměstnanců?

Má-li firma interní zaměstnance, základ daně z příjmu se bude počítat jiným způsobem: jednotná sazba pro fyzické osoby je 15% ze superhrubé mzdy v roce 2008, o rok později možná 12,5 procenta. Superhrubá mzda obsahuje skutečné výdaje na zaměstnance, tedy včetně pojištění.

Přinesou změny pojištění také nějakou změnu k lepšímu?

Výše odvodu zdravotního a sociálního pojistného bude omezena stropem ve výši čtyřnásobku průměrné mzdy. Podnikům to podle mého názoru pomůže snadněji přilákat špičkové manažery.

„Chceme jasná a pregnantně formulovaná pravidla daňové soustavy, která by platila pro všechny a byla aspoň určitou dobu neměnná.“

ŽIVNOSTNÍCI, NEMOCENSKÁ, STRAVENKY

Přejdeme od zaměstnanců k OSVČ...

Pro osoby samostatně výdělečně činné platí rovněž jednotná 15% daň z příjmu. Stále zůstává možnost odečítat paušálem, v něm ovšem již nebudou zahrnuty všechny výdaje. Konkrétně nebude možné odečíst zaplacené pojistné na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění, jako tomu bylo doposud. Ale současně se zvyšují slevy na dani na poplatníka a na manžela či manželku bez příjmu a na děti.

Dotknou se změny také stravenek?

Ne, daňové zvýhodnění stravenek, tolik opěvovaný zaměstnanecký benefit, zůstává.

Bolavým místem je nemocenská...

Ano, reforma zpřísňuje výplatu nemocenské. Mnoho menších a středních podniků trápí tzv. falešná nemocnost. Nyní nebude první tři dny nemoci vyplácena.

Proslychá se, že při nastartování změn bude pomáhat stát...

Je to pravda. Již dnes mohou podnikatelé žádat o radu s řešením problémů nejen v daňové oblasti. A to – mimo jiné – prostřednictvím kontaktních míst HK ČR. S reformou budou mít navíc možnost požádat o radu s rozdělením výdajů či nákladů, které nelze přiřadit pouze ke zdanitelným příjmům. Cena za každou žádost o radu je stanovena na 10 tis. korun. Je to částečné vyslyšení dlouhodobého požadavku Hospodářské komory ČR o editační povinnost.

A registrační pokladny? Budou? Nebudou?

Naši obchodníci jistě uvítají zrušení povinnosti vlastnit registrační pokladnu, která měla platit od 1. ledna 2008.

Co je naopak nepotěší?

V oblasti nákladů firem se projeví nově ekologické daně zvýšením nákladů za platby elektřiny, plynu a případně tuhých paliv, tedy dálkového vytápění. A negativní dopad na drobné podnikatele bude mít nepřímo zvýšení spotřební daně a snížení sazby DPH.

Projeví se reforma na burze?

Schválení reformy by se mělo promítnout zvýšením cílových cen českých akcií o necelých zhruba deset procent.

Názory na reformu se různí. S jakým předsevzetím bude HK ČR pokračovat v podpoře podnikání v České republice?

Tato reforma byla jen prvním nezbytným krokem. Čekají nás další. Možná budou i bolestné, ale nemohou nepříti. Komora bude vždycky naslouchat hlasům podnikatelské veřejnosti a brát se za co nejlepší podmínky pro číňorodé lidi této republiky. Konsensus vždycky přináší kompromisy, ale teprve na nich může vyrůst demokracie.

Mikuláš Černý, Milan Šimáček